

Înarmați cu prăjini, polițiștii continuau să se învârtă, preocupați, pe lângă barajul din Ortaciala¹. Se pare că, din tot orașul, în această dimineață de iarnă însorită și geroasă, doar ei și-au găsit de treabă. Împingeau cu toată puterea un cadavru ce plutea în apa lacului de acumulare. Încă puțin și vor reuși să-l miște. Nu vor să-l scoată, ci doar să-i schimbe locul. Iar noi stăteam și priveam la această scenă fără să înțelegem nimic. Mult mai târziu, în aceeași seară, Tazo, ca întotdeauna, ar fi cercetat și ar fi aflat la ce anume am fost martori. Dar în această dimineață, abia ieșiți de la curve, priveam tăcuți strădania polițiștilor. Petrecuserăm o noapte într-o casă ascunsă printre colinele din cartierul Harpuhi², iar acum stăteam lângă un copac privind apa vâscoasă adunată lângă baraj și am fi dat orice ca ea să ne spele memoria și să uităm noaptea de dinainte...

Rătăciserăm prin acel cartier necunoscut, înghesuit între coline, și, întrebând în dreapta și-n stânga, dădurăm, într-o curte, peste o casă cu seră. Era cel mai nepotrivit loc pentru un bordel și, invocând numele unei cunoștințe de-a lui Tazo, am bătut la ușă.

Pășind din strada întunecată în lumina puternică de la interior, am avut nevoie de o clipă pentru ca ochii să ni se obișnuiască.

¹ Ortaciala – cartier din capitala Georgiei, Tbilisi. (n. trad.)

² Una din cele șapte coline pe care a fost clădit vechiul Tiflis, Tbilisi de azi, supranumit „Roma Caucazului“. (n. trad.)

Acel loc chiar merită descris... O mulțime de găuri de la gloanțe de diferite calibre acopereau tavanul și pereții. De prin cotloane se zgâiau la noi privirile aspre ale unor ființe lipsite de iubire... stăm chiar în mijlocul lor, de parcă am fi fost două personaje rătăcite dintr-un western, ajunse în cel mai rău famat oraș din lume.

– Nu par să le placă străinii, nu-i așa? – Dumnezeu să-i binecuvânteze pe scriitorii dialogurilor din filmele vechi! De fapt, nu le place de nimeni...

Era limpede ca lumina zilei că aici nu vom găsi iubire. Pe balcon, un generator bâzâia ritmic...

Nu suntem oameni răi, nu avem arme la noi...

Tazo nu se simte în largul lui. Confuz, frământă în mâini fesul de care nu se desparte niciodată. Sub geaca încinsă, poartă singurul pulover pe care-l are de zece ani. Un pulover albastru, gros și lăbărțat, cu o dungă roșie, în diagonală, peste piept. Cu ochii pe jumătate închiși, Tazo privi înspre bec, apoi zâmbi – complet nepotrivit pentru atmosfera de acolo, dar, pur și simplu, nu știa să zâmbească altfel –, iar pentru gazde deveni clar că nu vom scoate nicio armă și nici nu vom pune pistolul în gură nimănui, iar asta pare să facă lucrurile mai interesante.

– Sunteți frați?

În privirea lor leneșă apare un oarece interes...

– Nu, nu, nu suntem frați...

Nu le vom bate nici în timpul sexului, nici după, când, probabil, vom fi deguștați mai mult de noi înșine decât de ele. De fapt, e posibil că Tazo să aibă suficientă putere ca să-i zâmbească uneia în dimineața de după... Apoi vom pleca... Vom coborî pe o străduță pietruită, vom traversa fără nicio vorbă piața golită de oameni și mașini, fără să aruncăm nici măcar o privire spre vajnicul Petre Bagration cu paloșul în mână, la fel cum niciodată n-am dat atenție niciunui erou călare din orașul nostru, în schimb vom merge la barajul din Ortaciala și vom

poști singura țigară care a supraviețuit peste noapte. Pentru țigări cu filtru nu mai avem bani. Pe cele fără filtru le vom găsi după se vor deschide chioșcurile din cartierele noastre, dar până acolo este departe... Însă, până atunci, pentru prima și ultima oară, să mai aruncăm o privire orașului nostru din această perspectivă...

Eu sunt cel care îl privesc pentru ultima oară, Tazo, cel mai probabil, se va întoarce, altfel n-ar putea afla ce se întâmplă acolo...

Kura¹ curge domol, între malurile acoperite cu mușchi și pescăruși...

Înjurând și blestemând frenetic, polițiștii de la secția Isani împing spre dreapta cadavrul care plutește pe spate. Mortul poartă o geacă de o culoare la fel de nedefinită ca apele râului și o pereche de blugi albaștri ca ai noștri. Nu se știe dacă a fost omorât sau s-a sinucis, dar asta nu contează pentru polițiști. Tazo va afla curând că acest lucru nu este neobișnuit, pentru că barajul Ortachala este un adevărat refugiu al cadavrelor din Tbilisi – toate se strâng acolo, atât acelea ale celor care săriseră în apă de bunăvoie, cât și ale aceluia care fuseseră aruncați în apă cu forța. Va afla și că polițiștii de la secția Samgori, de dincolo de baraj, sunt și ei dotați cu bețe lungi, speciale pentru astfel de situații, pentru că „în acest oraș, toți sunt într-o continuă întrecere“ – iar primii care reușesc să împingă cadavrele spre celălalt raion se cheamă că sunt mai de ispravă. De ambele părți – atât în Samgori, cât și în Isani – lucrează doar polițiști harnici și ambițioși. Dar, în această dimineață rece de iarnă, cei din Isani s-au mișcat mai bine, iar noul caz de crimă sau sinucidere va rămâne în treaba celor din Samgori.

¹ În georgiană, Mtkvari, izvorând de la poalele masivului Caucazul Mare, pentru a se revărsa, după un traseu de 1515 km, în Marea Caspică. (n. trad.)

Tazo stă lângă mine și tremură, probabil gândește la fel: apa trebuie să fie al naibii rece... Și, dintr-odată, începe să-mi povestească visul din noaptea trecută...

– Măi, frate, tu ai reușit să și dormi acolo?!

Da, da, dormise puțin și visase că înoată într-o mare nesfârșită. Cu mișcări măsurate, se îndreaptă spre linia orizontului. Distanța e mare și încearcă să-și conserve puterile. Linia orizontului pare de neatins chiar și pentru un înotător bun ca Tazo, dar el înoată încăpățânat spre ea. Nici el nu pricepe de ce se străduiește cu atâta îndârjire, dar simte cumva că acolo va găsi sau se va întâmpla ceva important și, iată, într-adevăr, ceva apare pe linia orizontului, iar el pornește în acea direcție. E obosit, dar nu se îndoiește de puterile sale nici măcar o secundă. Știe că va ajunge acolo. Ținta este din ce în ce mai aproape, crește văzând cu ochii. E o inscripție. Încă nu poate desluși ce scrie, dar se vede clar că este un fel de structură metalică ce iese din mare, ca un grilaj pe care scrie ceva; cum montau comuniștii, în locuri complet nepotrivite, inscripții precum: *Înainte, spre un viitor luminos!* sau cum este inscripția *Hollywood*, de pe Hollywood Hills. Cu un gest vag al mâinii, Tazo schițează în aer literele spre care se îndreaptă înot și care, ca urmare a efortului neobosit, devin tot mai mari, pe măsură ce se apropie, încât acum deja le poate citi clar. Deci aici se străduise el tot timpul să ajungă... *Pizdă* – stă scris pe întreg orizontul, ca o sentință –, și pentru mai multă claritate, Tazo continuă să caligrafieze literele în aer, de data asta reușind mult mai bine, cu ajutorul alfabetului georgian.

Marea nu se vede nicăieri, dar imaginația mea reușește să reconstituie fără efort imaginea acestei inscripții desenate de mâna lui Tazo, deasupra râului învolburat și a orașului meu natal, aflat și el de-a lungul malurilor sale.

Ce nebunie! Ne privim unul pe altul. Tazo trage până la filtru ultimul fum din țigara pe care i-o pasez, apoi ridică

din umeri, vrând să spună că nu poate face nimic în privința visului său. Se vede că abia se abține să nu râdă. Trage un bobârnac în mucusul țigării care ajunge în râu și se aude cum se stinge sfârâind când atinge suprafața apei.

Și, deodată, izbucnim amândoi într-un râs nebun. Nu ne mai putem opri. Polițiștii din Isani, care aproape reușiseră să împingă cadavrul necunoscut spre secția Samgori, se opresc pentru o clipă și privesc spre noi. Încearcă să-și dea seama de ce râdem, dacă nu cumva facem bășcălie de acțiunea lor. Nu, ferească Dumnezeu! Indiferent care este efortul lor din această dimineață, nimeni nu se îndoiește că totul se face spre binele orașului și al țării.

Noi leșinăm de râs. Iar ei au problemele lor, așa că ne ignoră. Părăsim barajul zguduți de râs. Avem de parcurs pe jos tot drumul până acasă și până la chioșcurile unde vom căpăta țigări fără filtru pe datorie...

Deschid ochii. Cuburile de gheață din pahar nu s-au topit încă. Se pare că am ațipit doar pentru o clipă. Pe ecran este aceeași poză – Nelly, ținând în brațe o pisică, undeva prin Orientul Mijlociu. Mă uit la ceas, e aproape nouă, în curând sosește și oaspetele meu, care n-a mai pus piciorul în acest apartament de mulți ani. Înurmormântarea mamei mele nu se pune. Aceea a fost o obligație – o datorie socială și umană. Dar ieri m-a sunat și m-a rugat să-l las vină, era jenat, vorbea cu pauze lungi, căutându-și cuvintele, dar în cele din urmă a reușit să-mi spună ce avea de zis. Se simțea și la telefon teama de a nu părea ridicol în ochii mei, teama că aș putea să râd de el. Nici prin gând nu-mi trecea. Rugămintea lui a fost aproape o onoare pentru mine...

Dar la nouă dimineața e cam exagerat. Vine la un rendez-vous sau ca să mâncăm *hași*¹!?

¹ Un preparat georgian care se mănâncă, de regulă, dimineața, când ești mahmur. (n. trad.)

Sună la ușă. N-a putut să aștepte nici măcar să se facă nouă... Mă duc să-i deschid. La jumătatea drumului spre ușă îmi dau seama că oaspetele meu n-ar trebui să o vadă pe Nelly. Mă întorc la computer și închid întâi poza, apoi întregul fișier. Iar sună la ușă, de dată aceasta mai insistent. Nici urmă de ficia mea pe *chat*. Probabil că e târziu acolo și doarme. Ies din rețeaua socială, pun computerul pe modul repaus și pornesc iar spre ușă.

Nici nu apuc să-l văd bine. Nu intră, ci, literalmente, dă buzna înăuntru, ca și cum s-ar ascunde de ploaie sub un balcon, calcă peste prag, se împinge spre adâncul apartamentului ca și cum ar căuta adăpost. În modul lui insistent de a suna de mai devreme nu era vorba de nicio îndrăzneală, ci, pur și simplu, de căutarea unui refugiu. Se așază greoi pe canapeaua din sufragerie și începe să cerceteze rafturile cu cărți ca și cum ar fi pentru prima dată la mine acasă.

– Dormeai?

– Ațipisem... Stăteam la calculator și am ațipit. De fapt, m-am trezit destul de devreme azi...

Scoate țigările din buzunar și-și aprinde una. Fumează ca pe vremuri, trage lacom, ca un adolescent care tocmai a început să fumeze; unu, doi, trei și gata, s-a ars țigara.

Îmi iau și eu iau țigările mele de pe masă și aprind una. Se uită nerăbdător la mine. În felul acesta, îmi taie cheful. O sting repede și mă ridic.

– Vino un pic, Tazo... Intrăm în dormitor. Am ațipit la calculator și n-am schimbat cearșafurile pentru tine... Hai, vino de mă ajută!

Scot cearșafurile mele și cu ajutorul lui Tazo le pun pe cele noi. Totul pare o luptă ciudată. N-ar trebui să mă gândesc la asta, dar ceea ce facem noi e ca o scenă de film... Doi bărbați trecuți de 40, cu expresii absolut serioase, schimbând, ușor neîndemânatic, lenjeria de pat, îndesând colțurile pernelor în

noile huse. Vrei să înfășăm o pătură subțire? Nu, nu cred. Nu cred că va fi frig, e cald deja... Mi-e greu să cred că Tazo nu simte aroma cinematografică a acestei scene absurde. Cred că în curând, exact ca pe vremuri, ne vom uita unul la altul și ne vom da seama că gândim la fel. Apoi vom izbucni în râs... Dar nu – Tazo nici măcar nu se uită la mine. Am terminat treaba fără măcar să scoatem vreun cuvânt. Am obosit, dar, cel puțin, patul e gata.

Îmi amintesc ceva. Mă întorc în sufragerie. Deschid dulapul și scot sticla pe jumătate goală de coniac.

– Referitor la asta... știi tu, 50 până la 100 de grame de coniac au avut întotdeauna un efect benefic asupra mea. Știi tu ce zic...

Mi-e ciudă pe mine când mă aud spunând asta, deoarece îmi dau seama că-mi cântăresc cuvintele când vorbesc cu el. Tazo privește sticla de parcă n-o vede și mă ascultă de parcă nu mă înțelege.

– Vrei să pleci așa, în trening?

Tazo nu este un tip obraznic și nici lipsit de tact, și nu va fi niciodată, doar că acum se grăbește, vrea să ies, este foarte surescitat și parcă se și rușinează din cauza situației în care se află. Mă amuz în sinea mea.

– Mă schimb repede și ies.

Mă întorc în dormitor și-mi schimb hainele cu viteză soldățească. Nici n-am nevoie de mult timp la stilul meu, ca să spun drept! Pun treningul în șifonier și asta e. Pe hol, îmi încălț adidașii. Cine știe, poate vă trebui să merg mult pe jos. Țigările, cheile, telefonul... le am pe toate în buzunare. Ce-ar mai fi?

Ușor aplecat în față, Tazo privește fotografia din spatele vitrinei cu cărți din sufragerie și, după expresia lui, pare că încearcă să-și amintească ceva. Fotografia alb-negru a fost făcută chiar de tatăl său și dezvoltată la Mtațminda¹, în baia

¹ Munte, aflat în centrul orașului Tbilisi, ce se bucură de apelativul de „munte sacru“, dar și un cartier. (n. trad.)

lor, cu lumină magică roșie. E acolo, în spatele aceluia geam, de pe vremea când nu trebuia să ne aplecăm ca să o putem vedea. Fotografia înfățișează curtea Muzeului de Stat și pe noi doi, iar în fundal se vede scheletul unui elefant preistoric. Eu port puloverul tricatat de mama. Amândoi arătăm destul de bine îngrijiți în fotografia asta. Aveam, probabil, aproximativ 10 ani. Elefantul din spatele nostru, închis într-o vitrină imensă de sticlă, nu încapă complet în poză, dar picioarele din față, colții și o parte a frunții i se văd bine. Încă îmi pot aminti ce scria pe vitrina aceea. Uite, dacă nu mă crezi: „Archidiskodon Meridionalis¹. Elefantul din Sud. Descoperirea provine din situl de pe câmpia Tariban²“.

Tazo își vârî mâna în spatele geamului, scoase fotografia și o aduse în fața ochilor mișiți.

Mă întreb dacă nu cumva i-a scăzut vederea. Probabil că la citit folosește ochelari.

– Pe vremuri, îmi închipuiam despre această câmpie Tariban că este un fel de loc magic, pe unde cutreieră elefanții, dar recent am intrat într-o expoziție și acolo era expusă o fotografie – un câmp gol, cu un singur arbore la mijloc, un peisaj frumos, iar sub ea scria: „Câmpia Tariban“. Imediat mi-a venit elefantul în minte. Voiam să cumpăr fotografia, dar era deja vândută...

– Eu chiar am fost odată acolo, spuse Tazo, punând poza la loc, m-au trimis de la muncă să asigur cultura cuiva. Cineva plantase grâu acolo. E un loc obișnuit, nimic special...

¹ Mammuthus meridionalis sau mamutul meridional este o specie de Elephantidae, care a trăit în arealul Europei și Asiei Centrale, din erele gelasică până în pleistocen, într-o revolută perioadă geologică cuprinsă între 2,5-0,8 mil. de ani. (n. trad.)

² Câmp petrolifer, în suprafață de 5600 km², aflat la 80 km nord de capitala georgiană Tbilisi. (n. trad.)

Deci Tazo a fost pe câmpia Tariban. A asigurat cultura de grâu a cuiva. Venise timpul să plec.

– Ia cheia, s-o ai, cine știe... Sună-mă înainte de a pleca, să știu când pot să mă întorc. Dacă pleci înainte să vin, las-o pe comoda din hol și trage ușa după tine.

Dă din cap și mă conduce la ușă. Mi-am pus adidașii și, ca unul care n-are nimic de-ascuns, cobor scările de lemn într-o vâjâială. Numai adulterini merg încet și în vârful picioarelor! Mă uit în sus, vrând să-i fac un semn de rămas-bun, dar el închisese deja ușa. Atunci, asta e...

Înainte de a ieși în stradă, arunc o privire în oglinda lui Mediko. N-am apucat să mă bărbieresc. Banii, telefonul, cheile... Din fericire, n-am uitat nimic, deci nu trebuie să mă întorc. Oglinda lui Mediko îmi spune că, în afara faptului că trebuie să mă bărbieresc, ar fi trebuit de ceva vreme să ajung și la frizer; poate mă voi tunde azi, dacă voi reuși să mă organizez. Îmi vine să și râd – ce să organizez când, de fapt, n-am nimic de făcut și ce aș avea știu sigur că nu voi putea rezolva. Nici nu-mi amintesc ultima dată când m-am trezit atât de devreme sau ultima dată când am ieșit dimineața. Că ieșeam să-mi cumpăr Borjomi¹ sau țigări nu se pune la socoteală. Mă refeream la ieșiri pe bune... Mai arunc o ultimă privire în oglinda lui Mediko și... unu, doi, doi și jumătate, trei... am ieșit!

Pe scară e iar plin de mucuri de țigară. Scara noastră este adăpostul nocturn al perechilor de îndrăgostiți. Ușa nu se încuie peste noapte și, deși sunt multe alte scări descuiate în apropiere, a noastră, probabil datorită oglinzii, este deosebit de populară... Poți sta pe trepte și, totodată, te și poți privi în oglindă. Oglinda aceasta este martorul relațiilor lor amoroase

¹ Apă carbogazoasă, paliativ în afecțiuni digestive și diabet zaharat, izvorând sub formă de fântâni arteziene în valea Cheilor Borjomi din Georgia Centrală. (n. trad.)

și, în același timp, o confirmare că își aparțin unul celuilalt. Poate că se și compară între ei. Oglinda lui Mediko are forma unui ochi enorm, vertical, ușor înclinat. Dar ochiul uman nu este un instrument perfect. De aproape, focalizarea se estompează și lumina din ochii amoretelor devine doar o pată, la fel ca scânteierea bijuteriilor din jurul unui gât dezgolit, iar dacă îți arunci în secret privirea spre oglindă, aceasta îți va împrumuta imaginea și, cine știe, poate îți va dezvălui ceva care te va face să zâmbești...

Singurul lucru neplăcut este că mucerile de țigară rămân în urma lor.

Ies la lumina zilei. Traversez strada și îmi privesc apartamentul din afară. Nu mă privește nimeni de la fereastră. Perdeaua nu se mișcă. E, oare, apartamentul meu destul de bun pentru o primă întâlnire? Tazo era foarte emoționat, sunt sigur că era primul rendez-vous. Câștigă bani, după cum mi-a zis, a asigurat recolta de grâu a unuia pe câmpia Tariban. Ar fi putut merge la hotel, dar a ales să vină în apartamentul meu. Pesemne că nu și-a dorit să stea întins și să fumeze într-un pat străin de hotel, n-a vrut să se simtă ca într-un film franțuzesc, a preferat adulterul într-un mediu familiar, așa că a decis să mă viziteze după atâția ani...

Și ce ar putea găsi el la mine acasă, în afară pozei din copilăria noastră pusă în vitrină? Cărți? E un mic vraf de cărți, jos, pe podea, lângă pat. Oare îl va interesa ce citesc eu? Va deschide vreo carte? O va răsfoi măcar? Sau ce va face? Pe pereți, câteva picturi de Tengiz Mirzașvili¹ sunt dovada că acest apartament, la fel ca al lui Tazo, este o parte a orașului ascuns în oraș, și pe care acest pictor l-a marcat cu darurile sale altruiste... Poate că și femeia pe care o așteaptă Tazo s-a născut

¹ Pictor contemporan din Georgia, adept al antropozofiei lui Rudolf Steiner. (n. trad.)

tot în orașul creat de Ciubcika¹. Singurătatea este insuportabilă în ambele orașe. Femeia asta va intra în curând și în casa mea și, simțindu-se ușor nelalocul ei, își va plimba privirea pe pereți... Și ce va mai descoperi? O fotografie uriașă a unui alt oraș sau, mai bine zis, rămășițele lui... Mama mea, sprijinită într-un baston, în mijlocul unui sit arheologic descoperit de-a lungul anilor – privind cu încăpățănare și fermitate în obiectiv, fără să recunoască faptul că și-a sacrificat zeci de ani din viață pentru un monument cultural care s-a dovedit a fi, în cele din urmă, complet inutil... Un afiș al filmului meu, pe care niciodată nu i-am propus lui Tazo să-l vizioneze, nici măcar n-am cutezat să-l întreb dacă îl văzuse. Și mai departe? Multe fotografii cu fiica mea – lipite cu magneți de frigider. Am uitat să-i spun lui Tazo să arunce o privire în frigider, dar, dacă o face, va găsi acolo niște bunătăți care se potrivesc cu modul de viață al unui bărbat care se gospodărește singur... Dar, apoi, îmi amintesc că, atunci când a intrat în apartamentul meu, avea cu el o pungă neagră, pe care o ascunsese repede între canapea și fotoliu. Probabil are cu el tot ceea ce îi trebuie...

Mediko iese din clădire și îmi face cu mâna. Îi răspund și eu de pe cealaltă parte a străzii. Întâlnirea matinală a doi vecini. Doar că Mediko se duce la serviciu, iar eu – n-am nicio idee.

– S-a întâmplat ceva?

– Nimic, am ieșit să mă plimb.

– Arăți de parcă s-ar fi întâmplat ceva.

– M-am deșteptat cu noaptea-n cap și mă gândeam să fac o plimbărică.

– Mergi în direcția aia? și Mediko arată spre Piața Republicii.

Dau negativ din cap și deodată îmi vine să strig cu voce tare: „Știi că Tazo e acum la mine?!“

¹ Porecla artistului scenograf Tengiz Mirzașvili, v. nota precedentă. (n. trad.)